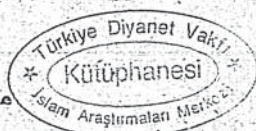

علوم اقتصادی و اجتماعی

مجموعه

مراکز اوز بشخی کونی نشر اولنور

مؤسسی:

احمد شعیب، رضا توفیق، محمد جاوید

مندیجات:

مقدمه و پروگرام: احمد شعیب، رضا توفیق، محمد جاوید.
 — بکر منجی، مصدده تاریخ: احمد شعیب. — قانون اساسی
 مالیه قانونی - مقنده کی موادی: محمد جاوید. — نفوس مسئله سی
 و اهمیت سیاسی و اجتماعی سی: رضا توفیق. — دولت و جمعیت:
 احمد شعیب. — روم ایلی تمدن و فراری: محمد جاوید. —
 فرانسه اخلاص کبیری: احمد شعیب.

مدیر و صاحب امتیازی:

محمد جاوید

نسخه سی: ۱۰ غروش

استانبول

امور اداره و تحریریه: باب عالی جاده سننده شهرول مطبعه سی، نومرو ۶۶

قانون اساسي ماليہ قانونی حصہ کی موادی

۹۳ قانون اساسی سنک تکالیف و موازنہ و حساب قطعی قانونی ریلہ مجلس مبعوثان و اعیانک بوبادہ کی وظائفہ دأراولان موادی ایضاحات و تنقیداتیلہ نقل ایڈیورز :

«تبعہ دولت عثمانیہ نك حقوق عمومیه سی» فصلنك یکر منجی مادہ سندہ [تکالیف مقررہ نظامات مخصوصہ سنہ توفیقاً کافہ تبعہ بینندہ هرکک قدرتی نسبتیہ طرح و توزیع اولونور .]

یکرمی درد منجی مادہ سندہ [مصادرہ و آنقاریہ و جریمہ ممنوعدر : فقط محاربہ اثناسندہ اصولاً تعیین اولونہ حق تکالیف و احوال بوندن مستشاردر .] یکرمی بشنجی مادہ سندہ دہ [برقانونہ مستمند اولمادجہ و برکو رسومات نامیلہ و نام آخرلہ هیچ کمیسدن برآچہ آئینہ من] دہ نیلیور .

هر حکومتک ایکی بوبوک حق و ارادرک بری حق تشریحی یعنی قانون وضع ایتمک صلاحیتی ، دیکری دہ حق مالیسی یعنی مصارف و تعهدات عمومیه دولته تقابل ایدہ جک مبالغی ویرکی نامیلہ مکلفیندن اخذ و تحصیل ایتمک حقیدر . حکومتک بوحقوق بعض وظائفک مقابل اولدقدن بشقہ ، بوحقلرک صورت استعمال و اجرایی دہ بعض قیود و تحدیداتہ تابعدر و بوقیدر منافع عمومیه ملاحظہ سیلہ موضوع و متخذدر . حکومت اهاالینسندن ویرکی آلفہ مأذونددر . لکن آئینہ حق ویرکیلر دہ تعقیب ایدیلہ جک اصول و قواعد مخصوصہ موجوددرک بوندر دہ ویرکینک مطرحی معلوم اولماسی ، تبعہ دہ هر فردک ویرکی به اشتراک ایلمسی ، بو اشتراک مکلفینک اقتدارلری یعنی حمایت دولت سایہ سندہ نائل اولدقلری ایرادلرلہ

متناسباً وقوع بولماسی ، حکومتک هرکس حقتده ، بر قاعده اساسیه رعایت ایتک شرطیه ، سیاناً معامله ایله می و قانونه مستند اولمق سزین هیچ بر کیسه دن ویرکو ورسومات نامیه ونام آخرله پاره آله مامسیدر . اوروپاده موازنه عمومیه قانونلرینک صوک ماده سی بودجه قانوننده کوستریلین تکالیفی اخذو استیفا ایدهلرک دوچار اوله جنی مجازاتی تعیین ایدر . افرادی مکلف قیلان قانون اولدینی کبی ، حکومتک الی باغلایان ، تبعه نك حقوق ملکیتنه ، ایرادینه بغیر حق تجاوزی منع ایدهنده ینه قانوندر . اسکی اصول اداره مزده مصادرات ، انفاریلر وجریملر خزینهنک منابع وارداتنک اکمملرندن برینی تشکیل ایدیور وبومعاملات قانون نظرنده ، دولت نظرنده مقدس اولق لازم کلهن حق ملکیتنه قارشى عظیم بر تجاوز اولیوردی . اصول مشروطیتله اداره ایدیلهن بر مملکتده ایسه بوکی احوال کیفیه وتحکیمه نك جریاننه مساعده اولونمایه جنی طبعیدر . ایسته قانون اساسیز بو ماده لرله دولتك وتبعه نك حقوق متقابله سنی اراؤه ایله مکده در .

هیئت اعیان فصلنک ۶۴ نجی ماده سنده [هیئت اعیان مبعوثاندن ویریلهن قانون وموازنه لایحه لرینی تدقیق ایله بونلرده اساساً امور دینه به وذات ضررت یاندشاهیتک حقوق سنیه سنه وحریت وقانون اساسی احکامنه ودولتك تمامی ملکیتنه ومملکتنک امنیت داخلیه سنه ووطنک اسباب مدافعه ومحافظه سنه وآداب عمومیه به خلل وبربر برشی کوردورسه مظالمه سنک علاوسیلله یافطه یارد ویا تعدیل وتصحیح اولومق اوزره هیئت مبعوثانه اعاده ایدر وقبول ایتدیکی لایحه لری تصدیق ایله مقام صدرته عرض ایلر .]

هیئت مبعوثان فصلنک سکساتنجی ماده سنده [هیئت مبعوثان کندیسنه حواله اولونه حق قانون لایحه لرینی مذاکره ایله بونلردن امور مالییه وقانون اساسی به تعلق ایدر ماده لری رد ویا قبول ویاخود تعدیل ایدر ومصارف عمومیه موازنه قانوننده کوستریلدیکی وجهله هیئت مبعوثانده تفصیلاتیه تدقیق اولوندقدن صکره مقدارینه وکلا ایله برلکده قرار ویریلور وبوکا قارشیلق ارله حق وارداتک کیفیت

وڪيٽي و صورت توزيم و تدارڪي ڪڏنڪ وڪلا ايله برلڪڌه تعين ايڊيلير . [ڊينلڪڌه در .

بو ايڪي ماده موازنه ماليه لايحه لرينڪ ابتدا مجلس مبعوثانده تدقيق ايڊيلوب بعد مجلس اعيانه ڪونڊه ريله جڪني ، مجلس اعيانڪ ده تصحيح لزوم حس ايتديڪي موادي دوعرو و دوعرويه تعديل ايتمه يهرك مطالعه سيله برلڪڌه لايحه بي مجلس مبعوثانه ڪونڊرمڪ مجبورينده بولونديقي مينڊر . مجلس مبعوثانده ڪنڊيسنه ويريلهن موازنه لايحه سني تمام قبول ايتمه يوب تعديل ايتمڪ صلاحيت مطلقه و قطعيه سني حائر در . موازنه لايحه سي مجلس مبعوثانه ويريلجه الطابع ، عموم ممالك ممتدنه ده جاري اولديني اوزره ، بودجه قوميسوننه حواله ايڊيلير وابتدا اوراده تدقيق و تعميق اولحق لازم ڪلير . فرانسه ده قوميسون تدقيقات نتيجه سنڊه مطلع اوله جني احواله ڪوره ، ناظرڪ لايحه سني ايتهديك صوريته تعديل و تبديل ايتمڪ صلاحيتي حائر اولوب اورادن چيحق لايحه آرتق ناظرڪ دڪل قوميسونڪ لايحه سني اولور و قوميسون ، طبعي ناظرڪي عمومي برراپورڊن ماعدا هر نظارت بودجه سي حقنڌه مفصل براسباب موجه بياننامه سي تحريرينه مجبور در . لايحه قوميسونڊن چيحق ڦڊن صوڪره مجلس مبعوثانده ماده ، فصل فصل مذا ڪره و بواثانده ماليه ناظري قوميسونجه تعديل اولونان مطالبانده اصرار ايڊيورسه بويابده کي مطالعاتي ، قوميسون راپورنوري قوميسونڪ مطالعاتي ، اعضادن هر ڀري ده ڪندي مطالعه . لريني سردوا تيان ايڊرلر برده موازنه ماليه هيئنڪ نتيجه مذا ڪراتي حقنڌه يالڪز بر مضبطه تنظيم ايده جڪي مجلس مبعوثان نظامنامه داخليسنده مصر حدر . قانون اساسيده مندرج [مصارف عموميه ٽڪ مقدارينه وڪلا ايله برلڪڌه قرار ويريلير و وڪا قارش باق اوله جق وارداتڪ ڪيفت وڪيٽي و صورت توزيم و تدارڪي ڪڏنڪ وڪلا ايله برلڪڌه تعين ايڊيلير .

فقره سی مبهم بر فقره در . اساساً مجلس مبعوثانه کلان لایحه مالیه ناظر ندن و بالواسطه وکلان صدور ایتش دیمکدر . آراتق مجلسك مقرراتك وکلانك تصدیقنه اقتران ایتمی لازم کله یه جکی ، یعنی وکلانك ارزوسی خلافه اولان مصارف و وارداتك ده موازنه قانوننده یر بوله جنی پك طیبی دگیدر ؟ عکس تقدیرده قانون مجلس مبعوثان و اعیانندن زیاده وکلانك آمالنه موافق اولقی لازم کلیر ، بوایسه البته تجویز ایدیلهمز . وکلایه یا خود مالیه قانوننده وکلانك وکلتنی حائز اولقی لازم کلان مالیه ناظرینه ترتب ایدن بروضیفه وارسه اوده اعتراضاتی ، قومیسونك نقطه نظرینه مخالف اولان نقاط نظر خصوصیینی تشریح ایده رك افكار و آرای عمومیه بی کندی جهتیه جلب ایله مکّه چالیشقندن عبارت اولمالیدر .

امور مالیه فصلك ۹۶ - ۱۰۷ ماده سی واردات و صرفیات دولته ، موازنه و محاسبه قطعیه قانونلریله دیوان محاسباته متعلقدر .
 ۹۶ ماده . - تکالیف دولتک هیچ بری بر قانون ایله تعیین اولمادجه وضع و توزیع و استحصا اولونماز .

۹۷ ماده . - دولتک بودجه سی واردات و مصارفات تقدیه سی مبین قانوندر . تکالیف دولتک وضع و توزیع و تحصیلی امرنده مستند اوله جنی قانون بودر .
 ۹۸ ماده . - بودجه یعنی موازنه عمومیه قانونی مجلس عمرمیده ماده بماده تدنیق و قبول اولنور . واردات و مصارفات تخمته تک مفرداتی جامع اولقی اوزره آکا مربوط اولان جدوللر نظاماً تعیین اولنان نمونه سنه توفیقاً اقسام و فصول و مواد متعدده یه منقسم اوله رق بونلرک مذاکره سی دخی فصل و اجرا ایدیلیر .
 ۹۹ ماده . - موازنه عمومیه قانونی متعلق اولدینی سنه تک دخولنده موقع اجرا یه قانونلایک ایچون لایحه سی هیئت مبعوثانه مجلس عمومینک کشادی عقیننده اعطا اولنور .

۱۰۰ ماده . - بر قانون مخصوص ایله معین اولمادجه اموال دولتندن موازنه خارجنده صرفیات جائز اولامااز .

۱۰۱ ماده . - مجلس عمومینک منعقد بولمادیقی انشاده اسباب مجبره فوق العاده دن دولایی موازنه خارجنده مصرف اختیارینه لزوم قوی تحتی ایدرسه

مسئولیتی هیئت وکلاہ طائد اولئی و مجلس عمومینک کشادی عقبنده اکا دائر اولان قانون لایحهسی مجلس عمومی به ویرلک اوزره او مصرفک تسویہسی ایچون اقتضا ایدن مبالغ طرف حضرت پادشاهی به عرض واستیزان ایله صادر اوله حق اراده سنیه اوزربنه تدارک و صرفی جائز اولور.

۱۰۲ ماده . — موازنه قانونک حکمی برسنه به مخصوصدر. او سنه نیک خارجنده حکمی جاری اوله ماز. آنجق بعض احوال فوق العاده دن دولایی مجلس مبعوثان موازنه بی قرارلشدیمقننیزین فسخ اولندیقی حالده حکمی برسنه بی تجاوز ایتمک اوزره برقرارنامه ایله وکلای دولت با اراده سنیه سنه سابقه موازنه سنک جریان احکامی مجلس مبعوثانک کله جگه اجتماعنه قدر تمهید ایدرلر.

۱۰۳ ماده . — محاسبه قطعیه قانونی متعلق اولدیقی سنه نیک وارداتدن استحصاال اولنان مبالغ ایله ینه اوسنه نیک مصارفانه وقوع بولان صرفیاتک مقدار حقیقیسنی مبین اوله رق بونک شکل و تقسیماتی دخی موازنه عمومییه قانونه تمامیه مطابق اوله جقدر.

۱۰۴ ماده . — محاسبه قطعیه قانونی لایحهسی متعلق اولدیقی سنه نیک ختامندن اعتباراً نهایت درت سنه صوکره مجلس عمومی به اصطا اولنور.

۱۰۵ ماده . — اموال دولک قبض و صرفنه مأمور اولانلرک محاسبه لرخی رؤیت و دواژدن تنظیم اولنان سال محاسبه لرخی تدقیق ایدرک خلاصه تدقیقات و نتیجه مطالعاتی هر سنه برقرار مخصوص ایله هیئت مبعوثانه عرض ایلمک اوزره بر دیوان محاسبات تشکیل اولنه جقدر . بودیوان هر اوج آیده برکره احوال مالییه بی ریاست وکلا واسطه حیل به باقریر طرف حضرت پادشاهی به دخی عرض ایدر .

۱۰۶ ماده . — دیوان محاسبانک اعضای اون ایکی کشیدن مرکب اوله جق و هربری هیئت مبعوثانن اکثرتله عزلک لزومی تصدیق اولنمادقبه مأموریتنده قید حیات ایله قالمی اوزره با اراده سنیه نصب اولنه جقدر .

۱۰۷ ماده . — دیوان محاسبات اعضای سنک اوصاف و وظائفنک تفصیلاتی و صورت استیفا و تبدیل و ترقی و تقاعدی و انلامنک کیفیت تشکیلی برنظام مخصوص ایله تعیین ایدله جقدر .

اشبو مواد اساسیه دقتله مطالعه اولونورسه موازنه عمومییه قانون لایحه سنه ، اوروپانک هر طرفنده اولدیقی کبی، واردات و مصارفاتی محتوی جدوللر مربوط اوله جفی و بونلرک اقسام و فصول و مواد متعدده به منقسم

بولونه جني، ارقامه عائد مذاكراتك دخي فصل فصل اجرا ايديله جي
كورولور .

بر بودجده مصارف عموميه نك تدقيق وقبولي برقاچ صورته اولاييلير:
ياطوبدن اوله رق وقوع بولور كه بوقوه اجرائيه كنش بر صلاحيت بخش
ايده جي جهته شايد قبول دكلدر . زيرا عكسي تقديرده حكومت نظارتلك
مصارفي ايسته ديكي وجهله تبديل وتغيرده صلاحيتدار اولاييلير؛ مطلوب
اولان خصوصيت موجود اوله ماز .

ايكنجي صورت كيفيت قبولك نظارت نظارت اجرا ايديله سيدر كه
بوتقديرده قوه اجرائيه بر آزدها فضله مربوط قيليش اولور . بر نظارتلك
حصه سندن ديكر نظارته بر شي تفريق ايتك قابل اولاماز ؛ فقط عيني
نظارتلك دوائر مختلفه سي آراسنده مصارف ايسته نيديكي وجهله تدوير
اولونه بيلير .

اوچنجي صورت قبولك فصل فصل اجرا ايديله سيدر كه فصل تعيري
فرانسزجه chapitre گمهنك مقابيلدر . فصل بودجك قسمن دون، ماده دن
واسع بر تقسيمي اولوب هر نظارته ويا بر نظارتلك هر دائره سنده عيني جنس
وماهيتده اولان خدماتي محتويدر . ايسته بزم قانون اساسيزده بصورتي
قبول ايله مشدر . بونك مادونه ايتك يعني مصارفي ماده ماده تدقيق ايله مك
حقني هنوز هنج بر مجلس مبعوثان — ادعا ايتمشده — آلاماشدر . زيرا
اوزمان قوه اجرائيه نك النده هنج بر صلاحيت بير اقبلايه رق اك عادي بر
مصرفه قدر پارلمنتويه تكرار مراجعت لزومي توليد و بر فصلك مواد مختلفه سي
آراسنده تقاص يايله بيلك امكاني رفع ايديش اولور .

مجلس مبعوثانك هرا اجتماعنده رؤيت ايدء جي اك مهم ايش و مجلسك

قدرت مشروعه سنک اک بوبوک آلتی بودجه قانونی اولق حسبدله قوه اجراییه نك بونی وقت وزمانیه احضار ایدرک مجلس کشاد ایدیلیر ایدیلر اعطا ایلسی ایجاب ایدرک دورت آی ظرفنده اکال ایدیله بیلسین. وسنه جدیده مالیه موقت ، آیلق بودجه لرك مداخله سنه عرض احتیاج ایله مکسزین کیر بیلسین. قانون اساسيک ۹۹ نجی ماده سی بوجهتی نظر دقته آلمشدر .

۱۰۲ نجی ماده نك برنجی فقره سی بودجه نك حکمی برسنه شامل اوله جغی بیلدیر یور ؛ بوکون اکثر ممالک تمدنه ده جاری اولان اساس ده بودر . یالکز بعض مصارف ایچون بعض مملکتارده برقاچ سنه لک بودجه قبول اولوندیق واقعدر . مجلس مبعوثان موازنه نی قرارلشدیر مقسزین فسخ اولوندیق تقدیرده ، امر قانونی اولقسزین برپاره اخذ و صرف ایدیله میه . جکندن ، حیات ملت معطل قالمق ایچون وکلای دوله برقرار نامه ایله و با اراده سنه سنه سابقه موازنه سنک جریان احکامی - مدتی برسنه نی تجاوز ایتمه مک ، یعنی بومدت ظرفنده همه حال مجلس تکرار طویلانیق شرطیله - تمديد ایدیلک صلاحیتی ویرلمشدر . هیئت وکلانک بوصلاحیتی استعمال مجبوریتنه هیچ بر زمان معروض اولماملرینی و فوق العاده اوله رق بویله بر حال وقوع بولدیق تقدیرده یکی مجلسک برقاچ آی طرفنده همه حال اجتماع دعوت ایتدیر یلمه نی و بوضورتله برسنه لک دکل برقاچ آیلق موقت بودجه ایله اکتفا اولونماسی تمی ایدهرم !

برسنه مالیه نك بودجه سی اوسنه نك حلولدن اول ، استدلال و تخمین اساسی اوزرینه ، ترتیب و تنظیم اولونور . حال بوکه سنه نك حلونی متعاقباً اولجه تخیل و تصور ایدیلرین بعض مصارفه احتیاج مس ایدیلیر و او تشاده مجلسارده تعطیل ایدیلش بولونور . ایشته بوکی اسباب مجبره

فوق العاده دن دولایی موازنه خارجنده صرفیاتده بولونمق ایچون
لزوم قوی تحققی ایدرسنه هیئت وکلانک کندی مسئولیتی آلتنده
اولمق اوزره بومبالفی با اراده سنیه تدارک و صرف ایتمه سی ضروریدر
بوکا دائر قانون لایحه سنکده مجلسک عقیب کشادنده تقدیمی طبعیدر .

قانون اساسیزک ۱۰۱ نجی ماده سی حکمنه تماماً رعایت ایدیلک شرطیه
وقوع بوله جق بو مصارفدن دولایی اندیشناک اولما مقلغمز لازم کلیر .
چونکه اسباب مجبره ، لزوم قوی کی کله لر بزم ایچون بوبابده مهم برتأمینات
تشکیل ایده بیلیر .

قانون اساسینک دیوان محاسباته دائر اولان ماده لرندن بحث ایتیه جکز .
ایلریده کرک بزم دیوانمز کرک اوروپا دیوانلری حقنده اوزون بر مقاله
نشر ایده جکز .

محاسبه قطعیه قانوننه کلنجه : موازنه قانونی ، تقریب و تخمین اساسنه
استناد ایتدیکی حالده محاسبه قانونی قطعیت اساسنه ایتنا ایلر . برنجیسی
دولتک هنوز حلول ایتمه مش اولان برسنه ظرفنده کی واردات و مصارفات
مختلفه سی کوستردیکی حالده ایکنجیسی مرور ایتمش اولان بر سنه نیک
واردات و مصارفات قطعیه سی بیلدیریر . محاسبه قطعیه قانونی قوه اجراییه نیک
پارلمانطوجه قبول و تصدیق ایدلمش اولان بودجه قانوننه نه درجه ده رعایت
ایتمش اولدیغنی و بناء علیه مسئول و یا بری الذمه اوله جقنی ارا نه ایده جکندن
اهمیت فوق العاده ایله تلقی ایدیلک لازم کلیر .

فقط عینی اصوله تابع اولان مملکتلرده محاسبه قطعیه قانونلری
متعلق اولدقلری سنه نیک انتضاسدن سکر ، اون بعضاً دها زیاده سنه
صوکر مجلس عمومی به کتیر یلکده وقوجه برسنه نیک معامله سی بر اجتماعده
بعضاً برقاج سنه نیک حساباتی عینی اجتماعده بلاتدیق و قفیش قبول و تصدیق

اولونمقدمه اولديغندن اين بر تفتيش اجراسي ممڪن اولاماقدمه در . بزده ده .
 نتيجهنك عيني صورتله ظهور ايديجكي ، متقضي اولش بر سسهنك
 دورت سنه صوڪرا مجلس عمومي به ويريله جك محاسبه قانوني لايحه سي
 اوزرنده نظرلرك اوزون مدت قالمايه جنبي بك طيعيدر . بو محذوري تلافي
 ايتك اوزره دها مؤثر ، دها نافذ وسائط تفتيشيه ، قوه اجرايه بي
 مصرف وقوع بولدقن صوكره دكل مصارف اجرا ايديلزدن اول تفتيش
 ايديهيله جك اسبابي احضاره توسل ايله مك لازم كلير .

۲۵ تشرن اول ، ۳۲۴

محمد جباريه